

Sygn. akt IV U 570/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2018r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR del. do SO Agnieszka Walkowiak

Protokolant: st. sekr. sądowy Łukasz Szramke

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2018r. w Elblągu na rozprawie

sprawy z odwołania J. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

z dnia 17 kwietnia 2018 r. znak: (...)

o emeryturę

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy J. K. prawo do emerytury, poczynając od dnia 13 kwietnia 2018r.;

II. stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt IV U 570/18

UZASADNIENIE

Ubezpieczony J. K. w dniu 10 maja 2018 r., w ustawowym terminie, złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 17 kwietnia 2018 r., znak (...), którą to pozwany odmówił mu prawa do emerytury jako osoba pracująca w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Skarżący wniósł o zamianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do emerytury, a nadto o dopuszczenie dowodu z zeznań wskazanych przez niego świadków na okoliczność, że w okresie zatrudnienia w (...) Spółdzielni Pracy (...) w Z., wykonywał w okresie 15 lat stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako palacz oraz pracownik oczyszczania, konserwacji, czyszczenia studzienek, kanałów ściekowych, itp. pracę w warunkach szczególnych.

W uzasadnieniu odwołania skarżący wskazał, że za pracę jako palacz i pracownik na oczyszczalni ścieków otrzymywał dodatek za pracę w warunkach szkodliwych.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Powołując się na art. 24 i 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270, z późn. zm., zwana dalej „u.e.r.f.u.s.”), oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43, z późn. zm., zwane dalej „rozporządzenie RM z 7 lutego 1983 r.”), pozwany wskazał, że skarżący ukończył wiek 60 lat w dniu 13 kwietnia 2018 r. oraz nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego lub złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem

Zakładu, na dochody budżetu państwa. Ponadto pozwany uznał, że ubezpieczony wykazał na dzień 1 stycznia 1999 r. co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. W ocenie pozwanego, ubezpieczony nie udowodnił jednak 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Pozwany nie uznał pracy w warunkach szczególnych od dnia 2 czerwca 1976 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. z tytułu zatrudnienia w (...) Spółdzielni Pracy (...) w Z., albowiem w świadectwie pracy nie wskazano przepisów resortowych, zaś pozostałe przedłożone dokumenty nie pozwalają na ustalenie charakteru, w jakim ubezpieczony wykonywał pracę na danym stanowisku.

Sąd ustalił, następujący stan faktyczny:

Skarżący J. K. urodził się w dniu (...), zatem w dniu (...) ukończył 60 lat. W dniu 16 marca 2018 r. wystąpił on do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury.

Do wniosku dołączył świadectwa pracy i zaświadczenia potwierdzające okres zatrudnienia.

Świadectwo pracy z dnia 28 lutego 2001 r. wystawione przez syndyka masy upadłości (...) Spółdzielni Pracy (...) w Z. zostało dołączone do wniosku o ustalenie kapitału początkowego, złożonego w pozwanym organie rentowym w dniu 20 lipca 2015 r. W świadectwie tym w pkt 4 ppkt 8 wskazano, że wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych jako aparatowy – konserwator oczyszczalni ścieków od dnia 2 czerwca 1976 r. do dnia 19 sierpnia 1990 r. (wykaz A dział IX pozycja 2 pkt 3) oraz jako palacz w okresie od dnia 20 sierpnia 1990 r. do dnia 28 lutego 2001 r. (wykaz A dział XIV pozycja 1 pkt 1 załącznika do rozporządzenia RM z dnia 7 lutego 1983 r.).

Na dzień 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony osiągnął co najmniej 25 lat okresów składkowych i okresów nieskładkowych, uwzględniających okres pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rodziców w okresie od dnia 23 czerwca 1975 r. do dnia 1 czerwca 1976 r.

(bezsporne, nadto dowód: akta rentowe ZUS: plik dotyczący wniosku o emeryturę oraz plik dotyczący ustalenia kapitału początkowego; akta sprawy – akta osobowe wnioskodawcy za okres zatrudnienia w (...) Spółdzielni Pracy (...) w Z. k.32)

Z dniem 2 czerwca 1976 r. skarżący został zatrudniony w (...) Spółdzielni Pracy (...) w E. Zakład w Z. (poprzednik prawny (...) Spółdzielni Pracy (...) w Z.) jako murarz w ramach trzymiesięcznego stażu do dnia 2 września 1976 r. Zgodnie z umową o pracę zawartą w dniu 3 września 1976 r. na czas nieokreślony wnioskodawca J. K. został zatrudniony na stanowisku pracownika grupy remontowej. Następnie umową o pracę zawartą w dniu 1 listopada 1977 r. pomiędzy ww. a Spółdzielnią Pracy (...) Zakłady (...) w E. Zakład w Z. (poprzednik prawny (...) Spółdzielni Pracy (...) w Z.) został on zatrudniony na czas nieokreślony jako robotnik grupy remontowo-budowlanej. Jak wynika z zakresów czynności ubezpieczony miał powierzone obowiązki jako konserwator oczyszczalni ścieków, w ramach których należało do niego: czyszczenie kolektorów, studzienek, piaskowników, rurociągów i poletek filtracyjnych z osadu, konserwacja i utrzymanie w pełnej sprawności urządzeń oczyszczalni ścieków oraz przeprowadzanie remontów bieżących urządzeń przepompowych. Od dnia 1 czerwca 1986 r. powierzono mu również obowiązki dotyczące prowadzenia neutralizacji ścieków zgodnie z instrukcją. Natomiast od dnia 1 kwietnia 1987 r. dodatkowo zostały mu powierzone, oprócz dotychczasowych obowiązków, obowiązki brygadzysty oczyszczalni, rozdzielał pracę pracownikom, co zajmowało mu ok. 15 minut dziennie, nie wypełniał żadnych dokumentów, nie nadzorował pracowników. W zakresie czynności i obowiązków z dnia 1 marca 1990 r. wskazano jako stanowisko pracy wnioskodawcy: mechanik konserwator i określono, że do jego obowiązków należało także, oprócz czyszczenia kolektorów, studzienek, konserwacji i utrzymania w pełnej sprawności urządzeń oczyszczalni ścieków, również dozowanie chemikalii, saturacja ścieków spalinami, odwadnianie osadu na prasach filtracyjnych, utrzymywanie parametrów oczyszczania biologicznego oraz utrzymanie w wymaganym stanie filtra gruntowego.

W praktyce do obowiązków ubezpieczonego jako pracownik oczyszczalni ścieków należało przyjmowanie ścieków na oczyszczalni, które były kierowane na skratki, gdzie pozostawały większe elementy, a następnie były przekierowywane na pompy, które tłoczyły je na poletka filtracyjne aby się odstały. Następnie za pomocą gumowych węży wodę odprowadzało się do zbiornika wodnego, zaś pozostały osad ręcznie, z pomocą taczek, wywożony był na plac,

ładowano to do przyczepy i wywożono na wysypisko śmieci. Ponadto trzeba było czyścić skratki, obsługiwać pompy, które włączało się i wyłączało, czyściło oraz remontowało, dodatkowo trzeba było dbać o porządki na placu. Zatem do obowiązków ubezpieczonego należało jako konserwatora obsługa wszystkich urządzeń, które znajdowały się w technologii oczyszczania od momentu zrzutu ścieków do końca usuwania osadu ręcznie z poletek filtracyjnych.

Od momentu modernizacji oczyszczalni zaczęła być stosowana chemia, która była dodawana do odstojników, tam wytrącał się osad, czysta woda była odprowadzana, zaś pozostały osad był „dorabiany” w zbiornikach, następnie był kierowany na prasy pod ciśnieniem, które po napełnieniu były ręcznie rozładowywane.

Skarżący jako konserwator oczyszczalni ścieków pracował w systemie 3 zmianowym po 8 godzin dziennie, tj. od 6.00 do 14.00, od 14.00 do 22.00 oraz od 22.00 do 6.00. Na zmianie było co najmniej 2 pracowników, przy czym na pierwszej zmianie pracowników było więcej. Przełożonym skarżącego jako główny mechanik był świadek B. J..

Praca w oczyszczalni ścieków należącej do pionu działu mechanicznego, była ciężka, związana z uciążliwościami, raz na powietrzu, a raz wewnątrz pomieszczeń.

(dowód: wyjaśnienia ubezpieczonego J. K. złożone na rozprawie w dniu 30 sierpnia 2018 r. k. 17-18v, w dniu 4 października 2018 r. k. 38-39 oraz zeznania ww. złożone na rozprawie w dniu 6 listopada 2018 r. k. 51v-53, zeznania świadków: Z. G. i B. J. złożone na rozprawie w dniu 30 sierpnia 2018 r. k. 18v-20; akta osobowe ubezpieczonego oraz kartotek zarobkowe k. 32)

Od dnia 20 sierpnia 1990 r. skarżącemu zostały powierzone obowiązki palacza kotłów wysokoprężnych i do zakresu jego obowiązków należało: obsługa kotłów parowych, wymienników ciepła, pomp i hydroforów, dowóz węgla i wywożenie popiołu i żużłu, jak również usuwanie drobnych usterek przy kotłach, hydroforach i pompowni. Do jego obowiązków należało również utrzymanie odpowiedniego ciśnienia pary w kotłach i sieci parowej, zabezpieczenia odpowiedniej ilości gorącej wody technologicznej i socjalnej. W angażach oraz w umowie o pracę z dnia 30 kwietnia 1993 r. wskazywano już wówczas jako stanowisko pracy wnioskodawcy – palacz.

Ubezpieczony posiadał uprawnienia do obsługi kotłów parowych typu e-40 o ciśnieniu do 1 MPa ważne do 28 lutego 1988 r., oraz w następnym okresie zdobył uprawnienia do eksploatacji kotłów parowych wysokociśnieniowych do 1,6 MPa oraz urządzeń pomocniczych, ważne do 9 grudnia 1996 r. W dniu 13 lutego 1997 r. Komisja Egzaminacyjna przy Z/ O (...) w O. wystawiła ubezpieczonemu zaświadczenie kwalifikacyjne nr E 240/97 o spełnieniu wymagań kwalifikacyjnych w zakresie eksploatacji i obsługi kotłów parowych typu ERm 33do 1,6 MPa ciśnienia – ważne do dnia 13 lutego 2002 r.

W kotłowni były 4 kotły o załadunku ręcznym, w użyciu były 2 kotły. Były to kotły parowe wysokociśnieniowe ERm 3,3-1,3, o wysokości 2 metrów, długości 3,5-4 metrów i wydajności ok. 1 tony pary na godzinę.

Załadunek do kotłów odbywał się ręcznie, palacz musiał przywieźć opał z placu na zewnątrz, musiał on nadzorować pracę kotłów, dobierać wodę do kotłów, czyścić je, sprawdzać ciśnienie za pomocą manometru, wskaźników wody. Para musiała mieć 180 stopni C..

Skarżący w kotłowni również pracował w systemie 3 zmianowym po 8 godzin dziennie, tj. od 6.00 do 14.00, od 14.00 do 22.00 oraz od 22.00 do 6.00. Na zmianie pracowało 2 palaczy, razem z ubezpieczonym pracowali świadkowie S. O. i J. J.. Przełożonym skarżącego jako główny mechanik był świadek B. J..

Praca w kotłowni wiązała się z hałasem, zapyleniem i wysoką temperaturą nawet do 50 stopni Celsjusza, wentylator wyciągowy, który pracował aby odprowadzać spaliny również dodatkowo powodował hałas.

(dowód: wyjaśnienia ubezpieczonego J. K. złożone na rozprawie w dniu 30 sierpnia 2018 r. k. 17-18v, w dniu 4 października 2018 r. k. 38-39 oraz zeznania ww. złożone na rozprawie w dniu 6 listopada 2018 r. k. 51v-53, zeznania świadków: Z. G. i B. J. złożone na rozprawie w dniu 30 sierpnia 2018 r. k. 18v-20; zeznania świadków J. J. i S. O. złożone na rozprawie w dniu 6 listopada 2018 r. k. 50v-51v, 53 akta osobowe ubezpieczonego oraz kartotek zarobkowe

k. 32 – zakresy czynności i zaświadczenia kwalifikacyjne, kserokopia zaświadczenia kwalifikacyjnego k. 23, informacja oraz dokumentacja z Urzędu Dozoru technicznego Oddział terenowy w G. k. 48-48a)

Decyzją z dnia 17 kwietnia 2018 r., znak (...), pozwany odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury wskazując, że skarżący co prawda ukończył wiek 60 lat, nie przystąpił do OFE, zaś na dzień 1 stycznia 1999r. wykazał wymaganych staż ubezpieczenia w wymiarze co najmniej 25 lat, jednakże nie wykazał on przesłanki co najmniej 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach.

(bezsporne – dowód: akta rentowe ZUS dot. wniosku o emeryturę)

Z powyższymi decyzją nie zgodził się ubezpieczony, wnosząc odwołanie.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych m.in. w aktach osobowych ubezpieczonego i kartotekach zarobkowych (k.32) oraz aktach rentowych pozwanego, a nadto przedstawionych przez ubezpieczonego (k.23), których domniemanie prawdziwości wynika z art. 244 i nast. k.p.c., a ponadto ich wiarygodność nie została podważona przez żadną ze stron. Stan faktyczny został również ustalony na podstawie wyjaśnień ubezpieczonego J. K. składanych w toku przesłuchania informacyjnego oraz w trakcie zeznań, oraz zeznań świadków Z. G., B. J., J. J. i S. O., które Sąd uznał za wiarygodne, gdyż są spójne, rzeczowe oraz wzajemnie się uzupełniają, nadto znajdują odzwierciedlenie w dokumentach.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu odwołanie ubezpieczonego J. K. jako zasadne, zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie należy przybliżyć przepisy prawa, które mają zastosowanie w niniejszej sprawie, co pozwoli następnie omówić tylko okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia.

Zgodnie z art. 184 u.e.r.f.u.s. ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli, po pierwsze, okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz, po drugie, okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. w niniejszej sprawie wynoszący 25 lat. Przy tym emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

W myśl zaś § 4 rozporządzenia RM z 7 lutego 1983 r. pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z § 2 ust. 1 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu, są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Natomiast § 2 ust. 2 ww. rozporządzenia stanowi, że okresy pracy m.in. w warunkach szczególnych stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w odpowiednim świadectwie. Wskazać jednak należy, że świadectwo takie bądź jego brak nie jest jednak bezwzględną przesłanką ani do zaliczenia, ani do niezaliczenia danej pracy jako wykonywanej w szczególnych warunkach. Decydujące znaczenie ma zawsze fakt rzeczywistego wykonywania pracy w szczególnych warunkach, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku, stale, tj. ciągle wykonuje pracę w szczególnych warunkach i nie wykonuje w tym czasie żadnych innych czynności nie związanych

z zajmowanym stanowiskiem (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 września 2012 r., sygn. akt III AUa 380/12, LEX nr 1223478; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 22 sierpnia 2012 r., sygn. akt III AUa 374/12, LEX nr 1217658).

W sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie charakteru pracy także w oparciu o inne dowody niż świadectwo z zakładu pracy, nawet jeśli pracownik go nie posiada, bądź przedkłada świadectwo nieodpowiadające określonej w przepisie formie. Takie stanowisko zaprezentował Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 maja 1985 r., sygn. akt III UZP 5/85 (LEX nr 14635), stwierdzając, że w postępowaniu odwoławczym w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy z powodu likwidacji zakładu pracy lub zniszczenia dokumentów dotyczących takiego zatrudnienia. Przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków nie jest dopuszczalne jedynie w postępowaniu przed organem rentowym.

Należy również wskazać, że stwierdzenie (bądź nie) przez zakład pracy okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych nie ma charakteru wiążącego i podlega kontroli sądu. Świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach oraz zwykle świadectwa pracy nie są dokumentami urzędowymi w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast omawiane świadectwa traktuje się w postępowaniu sądowym, jako dokumenty prywatne w rozumieniu art. 245 k.p.c., które stanowią dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno, co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że ubezpieczony bezspornie ukończył 60 lat, nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego oraz udowodnił na dzień 1 stycznia 1999r. co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Spór ograniczał się zatem do tego, czy ubezpieczony legitymuje się stażem 15 lat pracy w warunkach szczególnych na dzień 1 stycznia 1999 r. w związku z zatrudnieniem w (...) Spółdzielni Pracy (...) w Z. i jej poprzedników prawnych w okresie od dnia 2 czerwca 1976 r. do dnia 28 lutego 2001 r.

Pozwany odmówił uwzględnienia okresu zatrudnienia skarżącego w ww. okresie jako pracy w warunkach szczególnych z tytułu zatrudnienia w (...) Spółdzielni Pracy (...) w Z., albowiem w świadectwie pracy nie wskazano przepisów resortowych, zaś pozostałe przedłożone dokumenty nie pozwalają na ustalenie charakteru, w jakim ubezpieczony wykonywał pracę na danym stanowisku.

W tym miejscu należy podkreślić, że postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych jest postępowaniem cywilnym, które cechuje się kontrydiktoryjnością. Oznacza to, iż strony wywodzące z określonych faktów skutki prawne obowiązane są te fakty udowodnić (art. 232 k.p.c.). Strona zobowiązana przez Sąd do zgłoszenia twierdzeń i złożenia dowodów na ich poparcie, która takiego zobowiązania nie wykonuje, godzi się z rozstrzygnięciem mającym u podstawy orzekania tylko te dowody, które znajdowały się w dyspozycji Sądu. Sąd prowadzi postępowanie w takim zakresie, w jakim zostanie ono zainicjowane przez strony. Ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.), w niniejszej sprawie na ubezpieczonym.

W ocenie Sądu przeprowadzone postępowanie dowodowe pozwoliło na jednoznaczne przyjęcie, że skarżący legitymuje się stażem 15 lat pracy w warunkach szczególnych przed 1 stycznia 1999 r., gdyż za taką pracę należy uznać okres jego zatrudnienia od momentu podjęcia pracy na stanowisku pracownika oczyszczalni ścieków i filtrów otwartych, tj. od dnia 3 września 1976 r. do dnia 19 sierpnia 1990 r. oraz na stanowisku palacza wykonującego prace nie zautomatyzowane kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego w okresie od dnia 20 sierpnia 1990 r. do dnia 31 grudnia 1998 r.

Twierdzenia skarżącego o wykonywaniu w powyższym okresie stale i pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku konserwatora oczyszczalni ścieków oraz palacza przy kotłach nie zautomatyzowanych parowych znalazły pełne

odzwierciedlenie zarówno w dokumentacji przedstawionej przez ubezpieczonego, jak i w zeznaniach przesłuchanych w sprawie świadków, którzy w spornym okresie także świadczyli pracę na rzecz ww. przedsiębiorstwa, bądź jako przełożeni ubezpieczonego, bądź też jako współpracownicy w kotłowni. Zeznania te, w ocenie Sądu, były spójne, wzajemnie się uzupełniające oraz złożone w sposób spontaniczny. Świadkowie, pomimo znacznego upływu czasu, w sposób szczegółowy potrafili opisać jakie czynności wykonywał skarżący podczas zatrudnienia w spornym okresie, w jakich warunkach praca się odbywała oraz w jakim systemie pracy i w jakim wymiarze czasu pracy skarżący pracował. Z zeznań tych świadków wynikało jednoznacznie, że skarżący pracował tylko i wyłącznie jako konserwator oczyszczalni ścieków oraz palacz przy parowych kotłach nie zautomatyzowanych, a pracę tę świadczył stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Podkreślić w tym miejscu należy, że pozwany organ rentowy nie przedstawił żadnych kontrdowodów, które pozwoliłyby na wykreowanie odmiennego stanu faktycznego.

Odnosząc się natomiast do podstawy prawnej, należy wyjaśnić, że skoro art. 184 ust. 1 u.e.r.f.u.s. odwołuje się do przepisów dotychczasowych, to obowiązujące w tym zakresie i przywoływane już kilkakrotnie rozporządzenie RM z dnia 7 lutego 1983 r., wydane zostało w oparciu o delegację z art. 55 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267, z późn. zm.), w którym Radzie Ministrów powierzono w szczególności określenie rodzaju prac lub stanowisk pracy oraz warunków, na podstawie których osobom m.in. zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury w niższym wieku. Wobec tego za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników stale zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 53 ust. 2 tej samej ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. i tożsama regulacja w obecnie obowiązującym art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej), jednak jednocześnie tylko tych pracowników, którzy wykonują rodzaj prac lub zajmują stanowiska pracy określone w przywołanym wyżej rozporządzeniu RM z dnia 7 lutego 1983 r. w wykazie A, stanowiącym załącznik do wspomnianego rozporządzenia. W dziale IX pod poz. 2 i 3 załącznika wymienia się „Oczyszczanie ścieków i filtrów otwartych” oraz „Prace przy wywozie nieczystości stałych i płynnych”, zaś w Dziale XIV poz. 1 wymieniono prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego.

Natomiast przepisy resortowe mają charakter informacyjny, techniczno – porządkujący, uściślający. Taki wykaz resortowy ułatwia identyfikację określonego stanowiska pracy jako stanowiska pracy w szczególnych warunkach – w szczególności, jeśli w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia RM z dnia 7 lutego 1983 r. nie wymienia się konkretnych stanowisk, lecz operuje się pojęciem ogólnym. Innymi słowy, zarządzenia resortowe mogą mieć znaczenie jedynie w sferze dowodowej. Z faktu, że właściwy minister, kierownik urzędu centralnego czy centralny związek spółdzielczy w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalił w podległych i nadzorowanych zakładach pracy, że dane stanowisko pracy jest stanowiskiem pracy w szczególnych warunkach, może płynąć domniemanie faktyczne, że praca na tym stanowisku w istocie wykonywana była w takich warunkach i odwrotnie, brak konkretnego stanowiska pracy w takim wykazie może – w kontekście całokształtu ustaleń faktycznych – stanowić negatywną przesłankę dowodową.

Wskazać zresztą należy, iż w wykazie stanowiącym załącznik nr 1 Uchwały Nr 80 (...) Związku (...) z dnia 30 czerwca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych spółdzielczości pracy (Biuletyn CZSP Nr 15-16, poz. 54, z 1984 r. Nr 13, poz. 68 oraz z 1986 r. Nr 11, poz. 36 i Nr 17, poz. 56) w wykazie A dziale IX poz. 2 pkt 1 i 3 wymieniono m.in. stanowiska: monter-konserwator sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków oraz operator urządzeń oczyszczalni ścieków, zaś w dziale XIV pod pozycją 1 „Prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego” wymieniono w pkt 1 palacz kotłowy. Taka kwalifikacja pracy w tych jednostkach wynika niewątpliwie z występujących w trakcie jej wykonywania uciążliwości (praca wymagająca siły fizycznej i precyzyjności, hałas) związanych z niekorzystnymi warunkami mikroklimatycznymi (temperatura na stanowisku pracy), znacznym zakresem ciężkich fizycznych prac ręcznych.

Natomiast stanowisko murarza nie zostało wymienione w żadnym z ww. aktów prawnych.

W konsekwencji Sąd nie miał żadnych wątpliwości, że skarżący w okresie zatrudnienia w związku z zatrudnieniem w (...) Spółdzielni Pracy (...) w Z. i jej poprzedników prawnych w okresie od dnia 3 września 1976 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. stale i w pełnym wymiarze czasu świadczył pracę w warunkach szczególnych.

W związku z powyższym na mocy art. 477¹⁴§ 2 k.p.c. zaskarżona decyzja podlegała zmianie przez przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury od dnia 13 kwietnia 2018 r., tj. od dnia osiągnięcia przez wnioskodawcę wieku 60 lat. Dopiero we wskazanym dniu ubezpieczony spełnił wszystkie niezbędne przesłanki przyznania wnioskowanego prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym (pkt I. wyroku).

Sąd doszedł do przekonania, że wątpliwości organu rentowego co do przyznania wnioskowanego świadczenia były uzasadnione. Zostały one rozwiane dopiero w wyniku przeprowadzonego przed Sądem postępowania dowodowego. Z tego też względu na mocy art. 118 ust. 1a u.e.r.f.u.s. Sąd nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (pkt II wyroku).